

Samenwerken

aan de Transitie Sociaal Domein in Almere

Notitie voor consultatie

Mei 2013

Gemeente Almere

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Leerervaringen uit de praktijk	5
3. Keuzes in de nieuwe sociale infrastructuur	7
3.1 Ondersteuningsstructuur	8
3.2 Toegang	13
3.3 Vormen van ondersteuning	16
3.4 Bekostiging	18
3.5 Kwaliteit & verantwoording	20

Bijlage 1 Landelijke ontwikkelingen decentralisaties mei 2013

Bijlage 2 Concept- gebiedsindeling teams van wijkwerkers

1. Inleiding

In deze notitie is omschreven hoe de gemeente Almere de nieuwe sociale infrastructuur vormgeeft. Het college legt de gekozen richting met de benoemde uitgangspunten en de keuzes die zijn gemaakt aan u voor ter consultatie. Dit consultatiedocument is tot stand gekomen door de uitkomsten van de themawerkgroepen, praktijkwerkplaatsen, andere pilots in de stad en landelijke expertises en ontwikkelingen bij elkaar te brengen.

Grote verandering in het sociale domein

De gemeente krijgt de komende jaren steeds meer taken in de ondersteuning van inwoners bij op de gebieden wonen, werken, inkomen, opvoeden en gezondheid. Taken die nu nog door het Rijk en Provincie worden uitgevoerd. Het gaat om ondersteuning en zorg bij opvoeden en opgroeien van kinderen, de ondersteuning en verzorging in de thuissituatie voor ouderen en mensen met een beperking en om dagbesteding en beschermt werk voor mensen met een beperking. Bijlage 1 biedt een overzicht van de huidige en toekomstige taken van de gemeente.

Transitie Sociaal Domein

Alle gemeenten in Nederland bereiden zich voor op deze verandering. Almere noemt dat de Transitie Sociaal Domein. De transitie is eigenlijk een transformatie. Een proces met veel risico's. De transitie raakt aan mensen in een kwetsbare positie en moet gerealiseerd worden met veel minder middelen dan tot nu toe beschikbaar zijn. Dat is zorgelijk. Almere kijkt daarom scherp naar de landelijke ontwikkelingen en de voorwaarden waaronder deze transitie plaatsvindt. Verder is de overtuiging dat dit proces alleen kan slagen met de inzet van velen en de creativiteit en het lef om zorg en ondersteuning op een andere manier in te richten.

Programmaplan en beleidskader

Het programma is gestart in 2011. Sindsdien zijn door de gemeenteraad twee documenten vastgesteld die de koers hebben vastgelegd:

- Programmaplan De Kracht van Almere in 3D (2011)
- Beleidskader Naar een nieuwe sociale infrastructuur in Almere (2012)

Kenmerk van de transitie in Almere is de samenhangende aanpak op het gehele sociale domein. Het motto is: Preventie, Participatie en Perspectief!

De inwoner staat centraal. We gaan uit van talenten en mogelijkheden van mensen. We spreken het zelfoplossend vermogen van mensen aan en doen een beroep op de samenredzaamheid. Als ondersteuning nodig is, dan sluit die aan op dat wat mensen zelf en met elkaar doen en daarbij nemen we de situatie van het hele gezin of huishouden in ogenschouw:

1 huishouden, 1 plan, 1 aanpak, ook op school.

Om dit te realiseren werken we toe naar een nieuwe sociale infrastructuur in Almere. In de wijken worden 'teams van wijkwerkers' gevormd. Zij werken samen met inwoners aan een leefbare en veilige wijk. Bij ondersteuningsvragen voeren zij een keukentafelgesprek en zoeken samen met inwoners naar oplossingen. Oplossingen in eigen kring en collectieve vormen van ondersteuning in de wijk. Zo nodig kunnen zij ook kortdurende ondersteuning bieden en individuele ondersteuning inzetten. Is er langdurige of intensieve ondersteuning nodig, dan schakelt de wijkwerker een gezins- of persoonlijk begeleider in. Ook kan specialistische ondersteuning worden ingezet. In situaties waarin de ondersteuning vastloopt of in crisissituaties, is er een brandpuntfunctionaris, die – zo nodig met doorzettingsmacht – het proces weer vlottrekt.

En nu verder....

Met het programmaplan en beleidskader zijn de contouren getekend. Dat was niet alleen het werk van de gemeente, maar het werk van velen. Inwoners, raadsleden, professionals en besturen van organisaties hebben actief bijgedragen. In stadsconferenties, werksessies, eropaf-sessies, werkbijeenkomsten, praktijkwerkplaatsen, op allerlei manieren hebben Almeeders meegewerkt aan het resultaat. Zonder de inzet en ideeën van al deze mensen komt de transitie niet tot stand. We hebben elkaar nu en in de toekomst hard nodig!

Het is de rol van de gemeente om de regie op het transitieproces te nemen. Tot nu toe vooral door het innovatieproces te faciliteren en ideeën uit de stad te verzamelen. Vanaf nu door sturend te zijn op de implementatie van de nieuwe sociale infrastructuur. Daarbij bouwen we voort op de goede ontwikkelingen die al veel langer gaande zijn. Bewezen kwaliteit en goede initiatieven krijgen de ruimte binnen de nieuwe structuur.

Regionale samenwerking

Almere werkt in het sociale domein intensief samen met regiogemeenten in Flevoland. Uitgangspunt in de regionale samenwerking is: lokaal waar het kan, regionaal waar het moet. In 2013 maken de gemeenten voor jeugdzorg op basis van dit principe een regionaal transitieplan. Op het gebied van WSW is de huidige samenwerkingsregio een andere: Almere met Gooi- en Vechtstreek. Voor de arbeidsmarkt is een nog grotere regio van belang: Flevoland, Gooi en ook vooral Groot Amsterdam. De toekomstige ontwikkelingen zijn ook in verband met de voorgenomen wijzigingen in de Participatiewet nog onduidelijk.

Leeswijzer

Dit document start met de leerervaringen uit de praktijkwerkplaatsen. Daarna volgt een beschrijving van de voorgestelde keuzes voor de inrichting van de sociale infrastructuur. Dat gebeurt aan de hand van de 5 transitiethema's: ondersteuningsstructuur, toegangs(processen), vormen van ondersteuning, bekostiging en kwaliteit & verantwoording.

2. Leerervaringen uit de praktijk

Praktijkwerkplaatsen

Een onderdeel van het transitieproces is het leren in de praktijk. In 2012 zijn op drie plaatsen in de stad de zogeheten praktijkwerkplaatsen gestart: in Almere Haven, in Waterwijk en in Almere Poort. De praktijkwerkplaatsen zijn één van de vele initiatieven om de verandering in de praktijk vorm te geven. Het zijn experimentele omgevingen, waarin het leren voorop staat en waarin nieuwe dingen worden ontdekt en ook dingen mogen mislukken. Bij de praktijkwerkplaatsen zijn afspraken gemaakt over monitoring, evaluatiemomenten en einddata.

Andere pilots

Ook op veel andere plaatsen in de stad vinden innovaties plaats en worden praktijkervaringen opgedaan met een nieuwe manier van werken. Op twee plaatsen zijn bijvoorbeeld al kleine wijkteams gestart met samenwerking tussen maatschappelijk werk en opbouwwerk. Nieuwe samenwerking tussen organisaties die dagbesteding en re-integratieactiviteiten bieden voor verschillende doelgroepen, experimenten met nieuwe vormen van buurtwerk en beheer van buurtcentra door en voor inwoners. Vernieuwingen in relatie tot Passend Onderwijs (voorlopersaanpak). Pilots met Buurtzorg. En ook op een ander vlak, stadsbeheer, zijn veel experimenten aan de gang met zelfbeheer door inwoners. Deze experimenten en initiatieven vormen de basis van de vernieuwing van het sociale domein en verdienen ruimte en steun. We proberen ook deze experimenten te gaan monitoren zodat de leerervaringen voor de transitie beter worden benut.

Betrokkenheid

De betrokkenheid van professionals in de praktijkwerkplaatsen is groot. Er is veel enthousiasme en tegelijk is aandacht nodig als het gaat om concrete afspraken over inzet van medewerkers. Het uitgangspunt dat de inzet moet plaatsvinden binnen de bestaande middelen vergt veel creativiteit en soms strijd. Dit blijft echter het uitgangspunt omdat we anders niet voldoende prikkel ervaren, ook binnen de gemeente, om te komen tot nieuwe structuren en arrangementen om in de toekomst binnen Almere de ondersteuning te kunnen realiseren binnen zeer strakke budgettaire kaders.

De betrokkenheid van inwoners is er wel, maar minder dan gewenst. In het begin was de invulling van de praktijkwerkplaatsen nog abstract en het proces soms onduidelijk. Naarmate de invulling concreter wordt, is deelname voor inwoners eenvoudiger. Leerpunt is dat het centraal stellen van de inwoner niet vanzelfsprekend en zeker niet eenvoudig is. Hiervoor moet steeds opnieuw aandacht zijn en we moeten elkaar er steeds opnieuw op aanspreken.

Draagvlak en tempo

In de praktijkwerkplaatsen is veel geïnvesteerd in betrokkenheid en draagvlak. In Almere Haven is daar na een paar bijeenkomsten van afgestapt en een iets rechtere lijn naar het doel gekozen (vormen van een team van wijkwerkers). Zichtbaar wordt dat investeren in draagvlak het tempo vertraagt, terwijl investeren in tempo het draagvlak verkleint.

Thema's

In de praktijkwerkplaatsen wordt gewerkt aan verschillende onderdelen van de sociale infrastructuur. In alle praktijkwerkplaatsen krijgt de vorming van het team van wijkwerkers aandacht. Daarnaast thema's als 'de relatie tussen professionals en vrijwilligers', 'burgerkracht' en de 'relatie tussen gezinsbegeleider en wijkwerkers'.

Verschillen tussen wijken

De verschillen tussen de wijken blijken bepalend voor het proces en de uitkomsten. Het verschil tussen een nieuwe wijk (Almere Poort) en een al langer bestaande wijk (De Wierden in Almere Haven) vraagt om andere processen. In Haven zijn er bestaande structuren en samenwerkingsverbanden en we bouwen daarop voort. In Poort zijn nog weinig georganiseerde verbanden en worden die werkende weg gevormd. In Poort is er veel aandacht voor jeugd en de samenwerking met scholen, in Waterwijk de relatie tussen ouderen en jeugd en in Haven is er aandacht voor financiële problematiek.

Samenstelling team van wijkwerkers

In alle wijken wordt gewerkt aan de vorming van een team van wijkwerkers. Net als in de andere experimenten in de stad maken maatschappelijk werk en opbouwwerk deel uit van het kernteam. De praktijkwerkplaatsen hebben een voorlopige samenstelling van de wijkteams opgeleverd (zie ook 3.1). Voor deelname aan het team van wijkwerkers worden dezelfde organisaties en professionals genoemd: jeugdgezondheidszorg, Wmo-consulent gemeente, cliëntondersteuning, vrijwilligerswerk. Direct om het kernteam heen staan allerlei organisaties die direct contact hebben voor signalering, aanvullende ondersteuning, consultatie en advies.

Hoe verder?

De experimenten in de praktijkwerkplaatsen en daarbuiten gaan door. De voorstellen die in dit document worden gedaan kunnen verschillen van de huidige uitvoering. Het is aan de praktijkwerkplaatsen zelf om onderdelen daarvan over te nemen, dan wel voorlopig door te gaan op de ingeslagen weg.

3. Keuzes in de nieuwe sociale infrastructuur

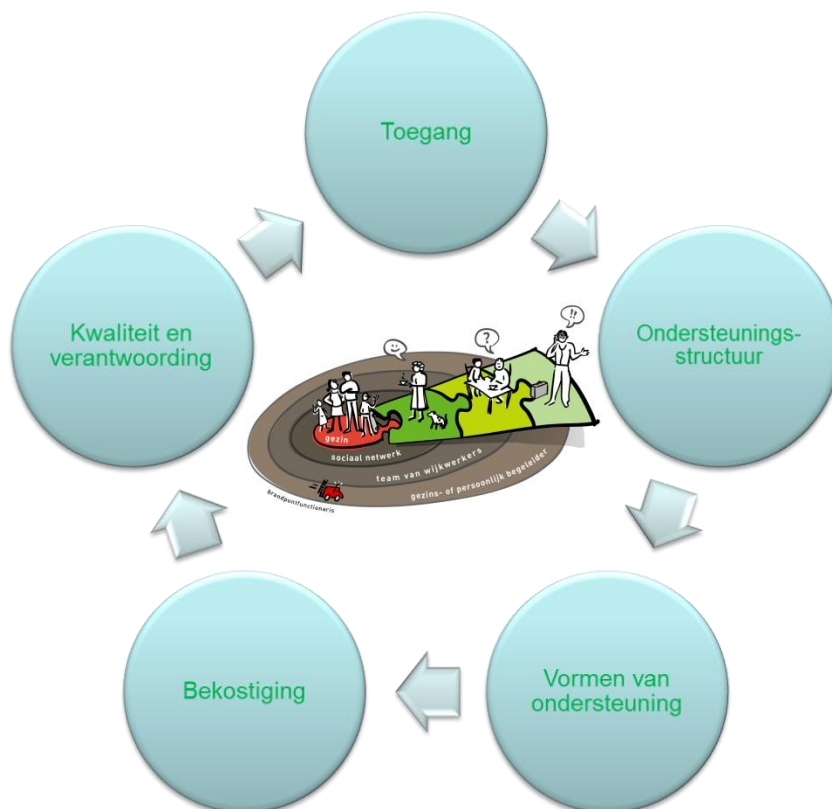
Vooraf

Almere werkt niet aan de invoering van de afzonderlijke decentralisaties, maar werkt aan een nieuwe sociale infrastructuur als 'landingsbaan' voor de uitvoering van de nieuwe taken. De richting die daarbij gekozen wordt is 'in de wijken wat kan, centraal wat moet'.

Het college werkt aan de infrastructuur via een thematische aanpak. Het college heeft het voornemen om de nieuwe sociale infrastructuur in de praktijk in de hele stad te realiseren rond 1 juli 2014. De keuzes moeten het mogelijk maken dat inwoners en partners met elkaar en met de gemeente aan de slag kunnen. Zodat professionals en vrijwilligers in de praktijk de ruimte krijgen om samen met inwoners te 'doen wat nodig is'.

De transitie sociaal domein is een groot en complex proces met veel inhoudelijke en financiële risico's. De gemeente wil uitgaan van vertrouwen in inwoners, professionals en organisaties en wil tegelijk goed toezicht houden. Het motto is dus: gecontroleerd vertrouwen.

Achtereenvolgens worden keuzes binnen de verschillende thema's voorgesteld. De keuzes vertonen onderlinge samenhang en zijn voortgekomen uit het werk van de themagroepen, de praktijkwerkplaatsen, uit werksessies en adviezen van bijvoorbeeld de Wmo-Raad en op basis van ervaringen van andere gemeenten.

3.1 Ondersteuningsstructuur

In dit thema gaat het om de organisatie-aspecten van de nieuwe infrastructuur.

Gebiedsgericht werken

Al eerder is vastgesteld dat de nieuwe sociale infrastructuur een gebiedsgerichte opbouw krijgt. Vanuit het principe 1 huishouden, 1 plan, 1 aanpak, ook op school wordt de ondersteuning zoveel mogelijk dicht bij de inwoners gerealiseerd. Zo krijgt elke 'wijk' een team van wijkwerkers en elk stadsdeel een team van gezinsbegeleiders. Maar wat is een wijk? Gebruiken we de huidige wijkindeling van Almere of laten we ook andere criteria meewegen?

Voorstel is om bij de indeling in werkgebieden voor de teams van wijkwerkers een aantal criteria te hanteren:

- Huidige wijkindeling Almere als basis
- Gemiddelde schaalgrootte voor team van wijkwerkers: 10.000- 12.000 inwoners
- Bevolkingsopbouw
- Aard en omvang van problematiek
- Aanwezigheid van geschikte ontmoetingslocatie (buurtcentrum of gezondheidscentrum)
- Er worden in de stad al verschillende modellen gebruikt om te komen tot een wijkindeling. Deze inzichten worden meegenomen in de mogelijke wijkindeling. Hierbij is gekeken naar: wijkindelingen Passend Onderwijs, de Integrale Wijkaanpak, en het Distributiemodel Zorggroep.

Op basis van deze criteria komen we tot een voorlopige indeling in 18 wijken en 4 stadsdelen (zie bijlage 2).

Samenstelling teams van wijkwerkers

Voor de samenstelling van de teams van wijkwerkers maken we gebruik van de ervaringen in de praktijkwerkplaatsen, de adviezen van partners in de stad en de ervaringen van andere gemeenten. Het team van wijkwerkers zal bestaan uit een kernteam en een schil van organisaties en personen eromheen. Het kernteam vormt de basis van het wijkteam. Deze functies zijn noodzakelijk voor de betreffende wijk om goed te kunnen functioneren. De schil eromheen is flexibel en variabel. De uiteindelijke samenstelling kan per wijk – naar bevolkingsopbouw en aard van de vragen – verschillen.

Deelnemers aan het kernteam zijn met name (kan per team verschillen):

- Algemeen Maatschappelijk Werk
- Sociaal Cultureel Werk
- Vrijwilligerswerk
- Jeugdgezondheidszorg
- Gemeente (medewerker leefbaarheid/veiligheid, consulent werk/ inkomen/ Wmo-voorzieningen)
- Cliëntondersteuning MEE

De werkwijze van het team kenmerkt zich door:

- Outreachend werken, signalering, (ongevraagde) interventie

- Presentie in de wijk: aanwezig en laagdrempelig bereikbaar
- Inwoner en zijn netwerk centraal: naast de inwoner staan en ondersteunen bij het 'zelf doen'
- 1 huishouden, 1 plan, 1 aanpak, ook op school
- Generalist voor de inwoner, specialist in het team
- Nazorg en waakvlamcontact door wijkwerker

Financiers in het sociale domein

Binnen het sociale domein blijven drie financiers bestaan (gemeente, Zvw en AWBZ), alleen de taken en verantwoordelijkheden gaan sterk tussen deze partijen verschuiven (zie ook bijlage 1). Volgens de laatste kabinetsplannen zal de wijkverpleegkundige in de toekomst waarschijnlijk bekostigd worden vanuit de Zorgverzekeringswet. Het college wil afspraken maken met zorgverzekeraars en maatschappelijke partners over een optimale samenwerking tussen wijkverpleging en huisartsen met het team van wijkwerkers, en daarmee de samenhang bevorderen tussen zorg (cure) en ondersteuning (care). En tevens over heldere afspraken met betrekking tot de begrenzing van die twee domeinen.

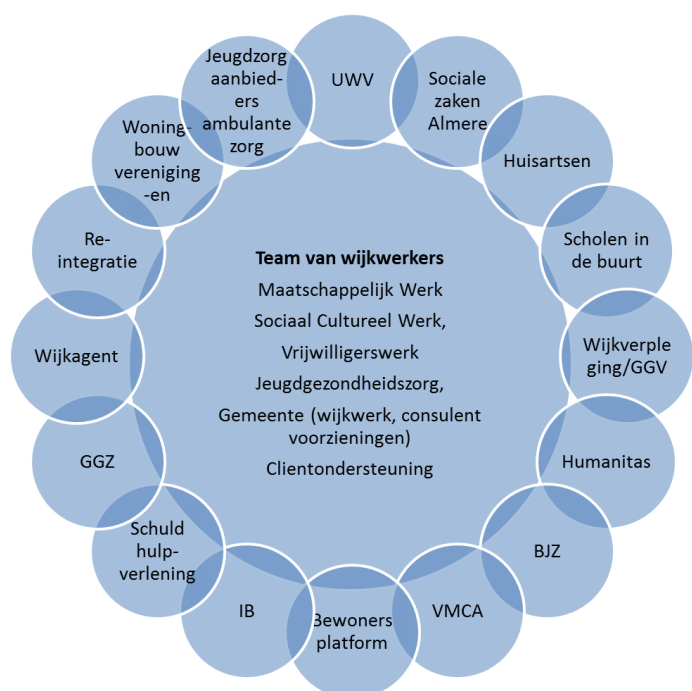
Aansturing wijkteam

Een wijkteam zal werken onder leiding van een procesmanager/teamcoach, vanuit één van de deelnemende organisaties. Deze richt zich op coaching en begeleiding van de wijkwerkers, de samenwerking in het team en de begeleiding bij het gekanteld werken. Voor de organisatorische/hiërarchische positie van deze manager is een aantal scenario's mogelijk:

- Binnen convenantsamenwerking is de manager wijkteam net als wijkwerkers in dienst van een van de organisaties, gemeentelijk regisseur heeft controlerende en bewakende rol m.b.t. budgetten
- Binnen convenantsamenwerking is manager wijkteam in dienst van gemeente, heeft ook controlerende en bewakende rol, regisseur iets meer op afstand in monitoring
- Binnen ander samenwerkingsverband is manager wijkteam in dienst van bv stichting of coöperatie, budgetverantwoordelijkheid ook daar leggen.

Deze scenario's gelden ook voor de aansturing van de teams van gezinsbegeleiders (zie verder).

In de directe schil om dat kernteam zit een aantal professionals die nauw samenwerken met het team (signalering, opvolging, advies en consultatie):

Daarnaast kan de wijkwerker specifieke deskundigheid van organisaties inroepen voor advies en consultatie.

Een aantal taken zal niet door het wijkteam worden uitgevoerd. Ondersteuningsvragen die zeer complex zijn en meervoudig of een specifieke deskundigheid vragen, worden overgedragen aan gezinsbegeleiders (zie verder). Het toekennen van uitkeringen (bijstand, bijzondere bijstand) blijft uitgevoerd worden op het stadhuis. Het proces van schulddienstverlening vindt grotendeels plaats bij de Plangroep. En vragen met betrekking tot werkloosheidsuitkeringen bij het UWV.

Uitvoeren van een wijkscan

De bevolkingsopbouw, de voorzieningen in de wijk en de aard van de problematiek zijn bepalend voor de uiteindelijke wijkindeling en de samenstelling van het team van wijkwerkers. Daarnaast zal de 'aard' van de wijk ook bepalen welk aanvullend voorzieningenaanbod zal worden gerealiseerd (zie 3.3) en de samenstelling van een ondersteuningsbudget per wijk (zie 3.4).

Om die reden is de gemeente bezig met een scan van de verschillende wijken. Dat doet ze op basis van bestaande gegevens, de Straatkubus (v.h. early-warning systeem), en op basis van geanonimiseerde gegevens over het huidige gebruik van ondersteuning en zorg.

Samenwerken in de nieuwe sociale infrastructuur

Hoe krijgt de samenwerking in de teams van wijkwerkers (wijkniveau) en gezinsbegeleiders (stadsdeelniveau) vorm?

Ook op dit moment zijn er al allerlei samenwerkingsverbanden op het gebied van ondersteuning en zorg, meestal in de vorm van een convenant. Deze samenwerkingsvorm is de meest eenvoudige en lichte vorm van samenwerking, maar kent ook nadelen. De ervaring leert dat sommige partijen zeer actief zijn en anderen zich aan de afspraken onttrekken. De samenwerking en inzet van medewerkers is moeilijk afdwingbaar.

Teams van wijkwerkers

Voor de samenwerking in de teams van wijkwerkers kiest het college vanwege eenvoud, snelheid en flexibiliteit vooralsnog voor convenantsamenwerking tussen gemeente en deelnemende partijen. Vanzelfsprekend omvat het convenant goede afspraken over wederzijdse inzet, rollen, taken en verantwoordelijkheden. In het convenant maken organisaties ook afspraken over te hanteren methodiek, instrumenten en scholing van wijkwerkers. De afspraken (met heldere indicatoren) vastgelegd in het convenant, worden gelijktijdig ook in de subsidieafspraken vastgelegd met bonus-malus-afspraken. Er wordt een toolkit ontwikkeld ter ondersteuning voor de wijkwerker. Hierin is alle regelgeving opgenomen, de protocollen en o.a. de sociale kaart.

Net als de accounthouders bij de subsidieverlening krijgt de gemeentelijk regisseur bevoegdheden om de convenantafspraken over de sociale infrastructuur op basis van de indicatoren goed te monitoren en bij te sturen. De convenantsamenwerking biedt de nodige flexibiliteit om in de beginfase de samenwerking vorm te geven. Als convenantsamenwerking niet leidt tot voldoende samenhang, samenwerking en resultaat, dan kan alsnog gekozen worden voor een steviger verband: een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie voor het wijkwerk in Almere. Hiervoor zijn verschillende vormen mogelijk: coöperatie, stichting, gemeentelijke uitvoeringsorganisatie.

Teams van gezinsbegeleiders

Ook in de huidige infrastructuur kennen we de functie van (gezins)begeleider, veelal nog andere een andere naam: gezinscoach, jobcoach, jongerencoach, persoonlijk begeleider bij dementie. We werken in de huidige infrastructuur al met samenwerkingsverbanden waarin deze mensen samenwerken met verschillende disciplines: in het Opschalingsmodel Jeugd (met zorg- en procescoördinatie) en in de Integrale Netwerken in de stadsdelen en in de netwerksamenwerking rond mensen met dementie.

In de nieuwe sociale infrastructuur willen we een volgende stap in de ontwikkeling zetten. We verbinden de samenwerking op het gebied van jeugd met de samenwerking op het gebied van volwassenen en ouderen. Ook hier zal het principe 1 gezin, 1 plan, 1 aanpak, ook op school gelden.

Per stadsdeel wordt een team van gezinsbegeleiders gevormd. Deze begeleiders worden ingezet bij complexe en/of meervoudige ondersteuningsvragen. Zij zorgen voor snelle, gecoördineerde en op elkaar afgestemde ondersteuning bij meerdere hulpvragen in 1 huishouden. Zij hebben mandaat om een rondetafelgesprek en aanvullende ondersteuning in te zetten. Zij ondersteunen een individu of een gezin bij het voeren van de regie en maken samen met de inwoner een ondersteuningsplan. Voor de uitvoering van het plan zetten zij zo nodig aanvullende ondersteuning in. Zodra de inwoner weer beter in staat is zelf de regie te voeren, kan de gezinsbegeleider zijn inzet afbouwen en afschalen naar de wijkwerker. De keuze voor een gezinsbegeleider hangt af van de benodigde deskundigheid en waar mogelijk de voorkeur van een inwoner.

We sluiten aan bij de huidige indeling van de Integrale Netwerken: Almere Haven (incl. Hout), Almere Stad West (incl. Poort), Almere Stad Oost, Almere Buiten. Een team wordt gevormd door de inzet van professionals met een brede blik en hoge mate van deskundigheid op een of meer gebieden zoals jeugdzorg, GGZ, werk & inkomen, (lichamelijk/verstandelijk) gehandicaptenzorg, ouderenzorg en dementie, NAH (niet aangeboren hersenletsel), zorg voor zintuiglijk gehandicapten. Gezinsbegeleiders gaan functioneel werken in deze teams, en blijven tegelijk verbonden met hun eigen organisatie (hiërarchische aansturing).

Ook voor de teams van gezinsbegeleiders zal een procesmanager/teamcoach worden aangesteld en krijgt de gemeentelijke regisseur een belangrijke rol in het monitoren van en toezicht op de afspraken. Over het mandaat voor gezinsbegeleiders voor het inzetten van ondersteuning worden specifieke afspraken gemaakt (zie 3.2).

Voor gezinsbegeleiders is het in stand houden van een sterke binding met de eigen organisatie van belang vanwege kennisuitwisseling en deskundigheidsbevordering. Voor de vorming van de teams van gezinsbegeleiders kiest het college daarom voor convenantsamenwerking. Net als bij de wijkwerkers worden afspraken gemaakt over inzet, rollen, taken en verantwoordelijkheden.

Jeugdgezondheidszorg binnen de nieuwe sociale infrastructuur

Jeugdgezondheidszorg heeft een belangrijke preventieve functie. Het college wil daarom dat jeugdgezondheidszorg integraal onderdeel uitmaakt van de nieuwe sociale infrastructuur. Ook wil het college dat de integrale jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar nu voortvarend vorm krijgt. De nog steeds bestaande knip in de JGZ op 4-jarige leeftijd moet geheel verdwijnen.

Medewerkers van de drie organisaties GGD, Zorggroep en Bureau Jeugdzorg (BJZ, onderdeel toegang) gaan deel uitmaken van de JGZ-teams voor advies, consultatie en bij op- en afschaling. Voor

de inbedding in de sociale infrastructuur zal per wijk een JGZ-medewerker deel uitmaken van het team van wijkwerkers.

Om de knip in de JGZ van 4 jaar op te lossen zullen de huidige uitvoeringsorganisaties de opdracht krijgen om de jeugdgezondheidszorg in teams per stadsdeel te gaan uitvoeren voor kinderen en ouders in een doorgaande lijn van 0-19 jaar. Deze stadsdeelteams worden gevormd uit medewerkers van BJZ, Zorggroep en GGD, vooralsnog op basis van convenantafspraken met de opdracht om te komen tot één uitvoeringsorganisatie. Deze inspanning leidt tot het ontwikkelen van één integrale uitvoeringsorganisatie voor de jeugdgezondheidszorg vanaf 1 januari 2015.

De jeugdgezondheidszorg wordt uitgevoerd op scholen en eventueel gezondheidscentra.

Passend Onderwijs

De veranderingen in het Passend Onderwijs staan in relatie tot de nieuwe sociale infrastructuur. Almere zet actief in op het voorkomen van vroegtijdige uitval uit onderwijs door een gerichte aanpak aan de voorkant: signalering en preventieve aanpak. Vanzelfsprekend in het kader van 1 huishouden, 1 plan, 1 aanpak, ook op school. In het kader van de Voorlopersaanpak wordt gewerkt aan drie thema's:

- Vernieuwende arrangementen van onderwijs en zorg (Programma Sterk in de Klas)
- Integrale zorgtoewijzing en de organisatie daarvan (Zorgadviesteams, OKépunt in relatie tot wijkteams en gezinsbegeleiders)
- Een soepele overgang van school naar werk (Sluitende Aanpak Jongeren)

3.2 Toegang

Het thema toegang gaat over de processen binnen de nieuwe sociale infrastructuur. Hoe vindt een inwoner met een ondersteuningsvraag zijn weg? In het proces van toegang onderscheiden we een aantal stappen:

- Zelf oplossingen zoeken
- Signalering
- Vraagverheldering
- Oplossingen afspreken
- Opvolging (inzetten ondersteuning en nazorg)

Zelf oplossingen zoeken

De gemeente wil dat inwoners in de toekomst beter in staat zijn zelf oplossingen te vinden voor hun situatie. Dat kan op verschillende manieren. Ten eerste door een cultuurverandering. Mensen zijn nu nog gewend om hun 'recht' te halen en voor ondersteuning een beroep te doen op de overheid. We werken toe (bv door communicatie) naar een situatie waarin mensen het normaler gaan vinden eerst de eigen mogelijkheden te benutten (ook financieel) en een beroep te doen op het eigen netwerk.

We werken ook toe naar een uitstekende digitale infrastructuur waarmee mensen een antwoord vinden op hun vraag of waar zij met andere mensen in contact komen die ondersteuning kunnen bieden. Voorbeelden van dergelijke bestaande digitale initiatieven zijn vraag/aanbod-websites, de EigenKrachtWijzer en SeniorLive.

Het is een feit dat inwoners zich met hun vraag op allerlei plaatsen melden: de gemeente, de huisarts, de wijkwerker, maatschappelijke organisaties, eigen zorgverleners. De digitale infrastructuur zal via al deze kanalen op dezelfde manier beschikbaar zijn. Een goede kanaalsturing kan inwoners helpen om sneller bij de juiste ingang terecht te komen. Ook daardoor wordt het makkelijker zelf oplossingen te vinden.

Signalering

Sommige mensen gaan niet op zoek naar ondersteuning. Ze mijden organisaties die hulp kunnen bieden of zijn niet in staat de weg te vinden. Door de gebiedsgerichte infrastructuur met de teams van wijkwerkers en de verbinding met andere professionals in de wijk, werken we toe naar het eerder en adequater signaleren van problematiek. Het bereik van de ondersteuning wordt naar verwachting hoger, de escalatie van problemen neemt af. De wijkwerker moet bekend, zichtbaar, vindbaar en bereikbaar zijn. Hij maakt bovendien gebruik van een goede digitale sociale kaart (is in ontwikkeling). Voor opschaling is een rol weggelegd voor gezinsbegeleiders, en ook voor organisaties als AMK/SHG¹.

¹ Samenvoeging van Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en Steunpunt Huiselijk Geweld wordt voorbereid

Het komende jaar wordt op dit gebied nog een aantal thema's uitgewerkt:

- Gebruik van methodieken en instrumenten voor signalering
- Positionering van Centrale Toegang, Meldpunt Vangnet & Advies en Maatschappelijke Opvang/Vrouwenopvang en Verslavingszorg binnen de sociale infrastructuur
- Verbinding met het Veiligheidshuis en de Raad voor de Kinderbescherming.

Vraagverheldering: 'het keukentafelgesprek'

Een inwoner meldt zich met zijn vraag op allerlei plekken. In de toekomst zal hij toegang tot (gemeentelijke) ondersteuning krijgen via twee kanalen:

1. Het stadhuis, telefonisch (14036), via internet of balie
2. Team van wijkwerkers

Bij het stadhuis wordt vooral informatie geboden en vindt toegang tot enkele specifieke vormen van ondersteuning plaats (bv. uitkeringen, snelle toegang tot eenvoudige vormen van ondersteuning). Voor al het overige vormt het team van wijkwerkers het toegangsportaal. Bij eenvoudige vragen kan snelle toegang geboden worden. Daarnaast zal de wijkwerker in veel gevallen een 'keukentafelgesprek' voeren. De uitgangspunten en methodiek van Het Keukentafelgesprek is ontwikkeld binnen de Wmo-uitvoering en zal worden verbreed naar andere leefgebieden². In het gesprek wordt de situatie van het huishouden besproken, de ondersteuningsvragen, de eigen mogelijkheden, de oplossingen in eigen kring, de collectieve oplossingen in de wijk en de eventuele aanvullende ondersteuning. Ondersteuning is zo altijd een samenspel van verschillende oplossingen. In het gesprek praat de wijkwerker ook over de financiële mogelijkheden van de inwoner om zijn ondersteuning zelf te bekostigen. Hier is geen sprake van een verplichting. De gemeente ontwikkelt bij de verordening een afwegingskader dat als handleiding dient bij het gesprek.

Oplossingen afspreken

Het afspreken van oplossingen gebeurt altijd op basis van de mogelijk oplossingen in eigen kring, de mogelijke vrijwillige inzet en de mogelijke inzet van eenvoudige, collectieve oplossingen. Voor de inzet van specifieke collectieve en eenvoudige vormen van individuele ondersteuning heeft de wijkwerker in de toekomst het mandaat. Hieraan verbinden we een bepaald maximumbedrag of we maken een lijst van gemandateerde voorzieningen. Voor overige voorzieningen of voor voorzieningen die het maximumbedrag overschrijden is een gemeentelijke toets nodig. Deze toets is in verband met de benodigde onafhankelijkheid niet dezelfde persoon als de regisseur. In alle gevallen wordt samen met de inwoner een ondersteuningsplan gemaakt, waarin de totale gezinssituatie/het huishouden wordt geïntegreerd. De inwoner moet instemmen met dit plan. In dit proces kan de wijkwerker advies inwinnen bij het team van gezinsbegeleiders of anderszins expertise inroepen.

Als aanvullende ondersteuning nodig is, en die ondersteuning is complex, of de situatie is complex, of de ondersteuning is meervoudig of langdurig meervoudig, dan vindt overdracht plaats naar het team van gezinsbegeleiders. Daarmee wordt ook het mandaat voor de in te zetten ondersteuning overgedragen aan de gezinsbegeleider. Samen met de inwoner wordt een ondersteuningsplan gemaakt. De gezinsbegeleider kan dan in het vervolgtraject de nodige aanpassingen doen (meer/minder/anders). Afhankelijk van de omvang van de ondersteuning: met of zonder

² Zie visie en verordening Wmo-voorzieningen, 2011

gemeentelijke toets. Indien de gezinsbegeleider oordeelt dat na een bepaalde periode de situatie is verbeterd, kan de gezinsbegeleider ook weer afschalen naar de wijkwerker. Ook dan verhuist het mandaat weer mee. De op- en afschaling van deze processen worden geborgd in het team van wijkwerkers. Daarbij worden de aanbevelingen van het Rapport Zorgcoördinatie Jeugd (2012) overgenomen.

Opvolging

In de loop van 2014 worden ook de laatste stappen van het toegangsproces uitgewerkt: hoe organiseren we bij het inzetten van ondersteuning de administratieve processen 'aan de achterkant'? En hoe krijgt de nazorg vorm?

Brandpuntfunctionaris

In situaties waarin de ondersteuning vastloopt, is er een brandpuntfunctionaris, die – zo nodig met doorzettingsmacht – het proces weer vlottrekt. Aanvullend op de huidige situatie waarin de brandpuntfunctionaris zich alleen richt op jeugd en gezin, kan hij/zij in de toekomst voor alle leeftijden worden ingezet.

Digitale infrastructuur

Almere werkt aan een digitale infrastructuur die de feitelijke infrastructuur ondersteunt. Dit omvat allerlei elementen als informatie, advies, digitale vraagverheldering, toegang tot ondersteuning, digitaal warenhuis voor budgethouders, digitale dossiers, backoffice-oplossingen. Almere werkt hierin nauw samen met andere gemeenten (Vereniging EigenKrachtWijzer, Digitale Stedenagenda, SmarterCities) en de VNG in het kader van het KING-traject over de informatisering rond de decentralisaties.

3.3. Vormen van ondersteuning

Inwoners zijn primair zelf verantwoordelijk voor hun leven. Daarna is het de gemeentelijke taak ertoe bij te dragen dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen, zo volwaardig mogelijk kunnen participeren en kinderen en ouders zo nodig te ondersteunen bij het opgroeien en opvoeden. Door in te zetten op preventie, vroegsignalering en maatwerk wordt zo veel mogelijk voorkomen dat problemen ontstaan en escaleren. Ook probeert het college daarmee te voorkomen dat de situatie escaleert en duurdere en intensieve vormen van ondersteuning nodig zijn. Ten slotte is het koppelen van budgetten en daarmee slim verbinden van bestaande vormen van ondersteuning (bijvoorbeeld dagbesteding en re-integratie) een manier om efficiënt te zijn met minder middelen.

We onderscheiden de volgende vormen van ondersteuning:

1. Oplossingen in eigen kring

Inwoner lost vraag zelf of binnen eigen netwerk op eventueel na advies en/of informatie

2. Algemene voorzieningen

Voorzieningen waar elke burger, soms tegen betaling, maar zonder indicatie, gebruik van kan maken. Relatief het goedkoopst, maar het minst toegesneden op een individuele vraag.

Voorbeelden zijn: vrijwillige hulp/ondersteuning, maaltijdservice, buurthuis (inloop en activiteiten), preventieve cursussen (budgetteren, opvoeden, solliciteren), zelfhulpgroepen, ondersteuning door wijkwerker, algemene opvoedondersteuning,

3. Collectieve voorzieningen

Voorzieningen die in een collectieve vorm worden uitgevoerd, maar waarvoor een individuele toekenning nodig is. Deze worden in een collectieve vorm uitgevoerd, daardoor goedkoper dan individuele voorzieningen. Voorbeelden: collectief vervoer, collectieve scootmobiel, in de toekomst bepaalde vormen van dagbesteding, re-integratieactiviteiten

4. Individuele vormen van ondersteuning

Voorzieningen waarvoor een individuele toekenning nodig is, die individueel gefinancierd worden en die een individuele uitvoering kennen. Deze voorzieningen zijn optimaal toegesneden op de individuele vraag, maar wel duur.

We maken onderscheid tussen lichte en zware individuele vormen van ondersteuning.

Voorbeelden van lichte ondersteuning: persoonlijke verzorging, specifieke begeleiding in de thuissituatie, Wmo-voorzieningen, specifieke opvoedondersteuning, lichte ambulante hulpverlening, ambulante jeugdzorg (jeugd-GGZ, jeugd-LVB), inzetten van een gezinsbegeleider.

Voorbeelden van zware individuele ondersteuning: specialistische en/of zeer intensieve begeleiding in de thuissituatie, Jeugd-GGZ, jeugd-LVB, residentiële zorg, gesloten jeugdzorg, jeugdreclassering, jeugdbescherming, pleegzorg. Deze laatste vormen van zware jeugdzorg worden in regionaal verband georganiseerd en ingekocht.

5. Individuele ondersteuning die alleen door een andere instantie kunnen worden ingezet:

intramuraal verzorgings- of verpleeghuiszorg (AWBZ), Verpleging (Zvw), individuele schuldhulpverlening (Plangroep), inkomensondersteuning/uitkering (UWV of gemeente), domotica (Zvw).

Samenhangende ondersteuning

Ondersteuning is in de toekomst gericht op het te bereiken doel, meer integraal, meer collectief georganiseerd, en draagt bij aan het vergroten van de zelfredzaamheid. Het college streeft naar:

- Samenhangende ondersteuning in de weg naar (arbeids)participatie;
- Samenhangende inkomensondersteuning die mensen zo veel mogelijk uitdaagt om mee te doen naar vermogen (bijzondere bijstand, eigen bijdrage regeling, diverse toeslagen, uitkeringen, schuldhulpverlening);
- Samenhangende ondersteuning in de thuissituatie van mensen in een kwetsbare positie zoals WMO: huishoudelijke hulp, jeugdzorg en AWBZ: begeleiding, persoonlijke verzorging en verpleging, kortdurend verblijf;
- Samenhangende ondersteuning op school en thuis aan kinderen en gezinnen in een kwetsbare positie (inclusief opvoedingsondersteuning als collectief aanbod)
- Samenhangende ondersteuning op het gebied van vervoer (leerlingenvervoer, WSW-vervoer, WMO/AWBZ vervoer, openbaar vervoer)

Basisinfrastructuur in de wijk

Om de participatie, zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners beter te faciliteren werken we toe naar een basis van algemene en collectieve vormen van ondersteuning in de wijk. Welke vormen dat zijn, aanvullend op het team van wijkwerkers, hangt af van de bevolkingsopbouw van de wijk en de aard van de problematiek en ondersteuningsvragen.

Per wijk/gebied zijn in de toekomst – afhankelijk van de situatie – een aantal algemene/collectieve vormen van ondersteuning beschikbaar. Dit zijn eenvoudige ondersteuningsvormen, waarvan het handig is dat ze dichtbij beschikbaar zijn, waar een relatief grote groep inwoners gebruik van kan maken en waar een vorm van samenredzaamheid/wederkerigheid toegepast kan worden: (opsomming niet-limitatief)

- Informatie en advies op het gebied van opvoeding, werk, participatie en zorg/ondersteuning
- Ontmoeting, (lotgenoten)contact, activering, ontplooiing en talentbenutting en-ontwikkeling
- Organisatie maaltijden/eten, boodschappen, huishoudelijke hulp, klussen, vervoer om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen
- Eventueel sollicitatie-activiteiten/ re-integratie-activiteiten
- Vormen van dagbesteding i.r.t. welzijnswerk
- Opvoedingsondersteuning

Alle inwoners kunnen – soms tegen betaling - gebruik maken van deze ondersteuning.

Geleidelijk toegroeien naar basisinfrastructuur in wijken

Bovenstaande situatie gaan we geleidelijk ontwikkelen. Prioriteit heeft het realiseren van een eenvoudige basisinfrastructuur in elke wijk van de drie eerste functies. Tegelijk is de wens om in één of enkele wijken te experimenteren met een uitgebreider ‘pakket’. Wellicht zijn er organisaties die hiertoe gezamenlijk het initiatief willen nemen.

3.4 Bekostiging

De opgave voor het thema bekostiging is gelegen in de wens om de ondersteuning kwalitatief beter en resultaatgerichter te organiseren binnen de financiële kaders. De volgende vragen zijn dan ook belangrijk voor dit thema. Hoe gaan we de nieuwe sociale infrastructuur bekostigen? Hoe gaan we om met subsidiëren en inkopen? Hoe met persoonsgebonden budgetten?

Subsiëren of inkopen

In het beleidskader is vastgelegd dat de gemeente algemene/collectieve vormen van ondersteuning via subsidie financiert. En individuele vormen van ondersteuning via persoonsvolgende of eventueel persoonsgebonden budget. Voor de verschillende vormen van individuele ondersteuning zal de gemeente via een brede aanbesteding raamcontracten sluiten met organisaties. In de afspraken met organisaties is extra aandacht voor gezonde financiële prikkels die het bereiken van resultaten op een efficiënte en effectieve manier bevorderen.

Verder is het voornemen om de teams van wijkwerkers en de teams van gezinsbegeleiders ook te bekostigen via subsidies. Met organisaties worden afspraken gemaakt over de inzet van formatie/medewerkers in de teams, en deze inzet wordt bekostigd met subsidies. De nu reeds toegepaste verantwoordingsinstrumenten worden aangevuld met resultaatafspraken en bonus-malusregelingen.

Op deze algemene regels is een aantal uitzonderingen. Voor sommige collectieve voorzieningen zal toch een inkooptraject plaatsvinden, bijvoorbeeld voor (collectief) vervoer. Anderzijds houdt de gemeente de optie open om, in de toekomst, sommige meer op het individu gerichte activiteiten die nu nog via subsidie worden gefinancierd (bijvoorbeeld maatschappelijk werk, sociaal raadsliedenwerk, mantelzorgondersteuning, opvoedondersteuning) juist door middel van een persoonsvolgend budget te gaan financieren. Hiermee worden de keuzemogelijkheden van inwoners vergroot.

Een andere uitzondering wordt gemaakt voor specialistische vormen van ondersteuning die bovenlokaal moeten worden georganiseerd. Daarvoor zal de gemeente waarschijnlijk een gezamenlijk inkooptraject doen met de regiogemeenten of zelfs via landelijke inkoop.

Ten slotte de financiering van consultatie en diagnostiek. Wijkwerkers en gezinsbegeleiders moeten soms specialistische kennis inroepen om het ondersteuningsplan te kunnen maken. Hiervoor zal de gemeente een raamcontract met aanbieders sluiten.

Persoonsvolgende financiering bij individuele ondersteuning (PVB)

De toegang tot ondersteuning vindt vooral plaats via de teams van wijkwerkers. De verwachting is dat door deze nieuwe werkwijze de inzet van individuele ondersteuning zal verminderen: het aansluiten bij de eigen mogelijkheden en die van het netwerk, het voeren van een breed gesprek en het benutten van algemene en collectieve vormen van ondersteuning. Als individuele ondersteuning nodig is, dan zal de wijkwerker die inzet op basis van een afwegingskader omzetten in een ondersteuningsbudget. De betrokken inwoner kan zelf kiezen bij welke organisatie hij die

ondersteuning kan afnemen, mits die organisatie een raamcontract heeft met de gemeente voor het leveren van ondersteuning in Almere.

Voor het sluiten van die raamcontracten zal het college een aanbesteding organiseren volgens het zogenaamde 'Zeeuws Model'. Daarbij wordt de prijs van de ondersteuning en kwaliteitscriteria vooraf vastgelegd. Elke organisatie die aan deze criteria voldoet, wordt toegelaten tot de Almeerse 'markt'. Bij het vaststellen van de prijs houdt de gemeente rekening met de verschillende deskundigheidsniveaus die nodig zijn voor de verschillende ondersteuningsvormen. Daar waar op dit moment maar 1 speler op de markt is, zal de gemeente bevorderen dat er in de toekomst meerdere aanbieders zijn.

Het ondersteuningsbudget wordt uitgekeerd in de vorm van een digitaal budget of digitale voucher. Hiermee krijgt de inwoner een soort 'trekkingsrecht' op het toegekende budget.

De gemeente faciliteert (bijvoorbeeld in een virtueel warenhuis) dat budgethouders goed zicht krijgen op de keuzemogelijkheden in Almere. Voor inwoners die niet willen kiezen of die niet kunnen kiezen, zal de wijkwerker of gezinsbegeleider een aanbieder selecteren volgens een vastgestelde procedure. Vanuit het perspectief van de inwoner is dit een vorm van Zorg in Natura.

Persoonsgebonden budget (PGB)

Kenmerk van een persoonsgebonden budget is het uitkeren van geld aan de budgethouder. Dit wil de gemeente vanwege lastige verantwoording en fraudegevoeligheid liever niet doen. In een enkele situatie, waarin een budgethouder zijn ondersteuning aantoonbaar beter en goedkoper kan regelen met een PGB, behoort dit tot de mogelijkheden. Er is dan altijd een gemeentelijke toets vereist.

Ook voor mensen met levenslange zware beperking, waar de ondersteuning goed is geregeld en nauwelijks veranderingen worden verwacht, wil het college een uitzondering maken in de vorm van een verantwoordingsvrij PGB voor een langere periode (bijvoorbeeld 5 jaar). Op het budget worden dan kosten voor administratie/verantwoording in mindering gebracht.

Doorrekening maken

De gemeente wil trachten zo snel mogelijk een berekening te maken van de kosten van de nieuwe sociale infrastructuur en de daarbij horende ondersteuning. Nog los van inzicht in de wetgeving is inzicht nodig in de toekomstige budgetten en in de huidige en toekomstige zorgvraag. Dat inzicht is er nog niet en zal naar verwachting door de Rijksoverheid geleidelijk geboden worden. Het voornemen is om een rekenmodel met variabelen te ontwikkelen waarmee de doorrekening in de loop van de komende maanden kan worden uitgevoerd.

De doorrekening volgt globaal een aantal stappen:

- Uitvoeren van wijkscan voor inzicht in huidige zorgvraag
- Bepalen van benodigde inzet in wijkteams en stadsdeelteams gezinsbegeleiders
- Bepalen van huidige inzet via bestaande subsidies
- Onderzoek naar benodigde inzet voor aanvullende ondersteuning
- Onderzoek naar overgangsmaatregelen: bestaande indicaties en overgangsregelingen.

3.5 Kwaliteit en verantwoording

Kwaliteit

Hoe de gemeente kwaliteit bewaakt en bevordert wordt bepaald door:

- Wet- en regelgeving
- Lokale kwaliteitseisen. Die eisen komen voort uit de vastgestelde beleidsprincipes:

1. Geluk en Welbevinden;
2. Burgerkracht;
3. Voorkomen is beter dan genezen;
4. Nabijheid, als mens naast mens;
5. Holistisch;
6. Sterk aan elkaar;
7. Wederkerigheid;
8. Niemand is ongezien;
9. Erop af!;
10. Duurzaam en effectief.

De kwaliteitseisen worden gekoppeld aan aanvaardbare kosten.

De wet- en regelgeving is nog volop in ontwikkeling. Nadat duidelijk is aan welke wettelijke kwaliteitseisen moet worden voldaan formuleren we criteria voor de Almeerse praktijk. Daarbij benutten we huidige kennis en kwaliteitssystemen.

Binnen de sociale infrastructuur zal kwaliteit voor elk van de onderdelen aandacht krijgen: team van wijkwerkers, gezinsbegeleiders, aanvullende ondersteuning.

Verantwoording

Verantwoording heeft betrekking op de kwaliteit en de financiële en inhoudelijke resultaten. De afgelopen periode is steeds meer ervaring opgedaan met resultaatgerichte subsidieverlening en de gemeente wil deze werkwijze voortzetten en uitbreiden.

De gemeente zal direct en indirect toezicht houden op het functioneren, de resultaten van de nieuwe sociale infrastructuur en de besteding van budgetten. Het directe toezicht door de aanstelling van regisseurs voor de teams van wijkwerkers en gezinsbegeleiders. De taak van deze regisseur is het volgen en bespreken de afgesproken resultaten en de besteding van budgetten.

Bij het monitoren op resultaten gaat het bijvoorbeeld om:

- Effectiviteit: stijging of stabilisatie op de participatieladder
- Klantervaring
- Kostenefficiëntie
- Minder terugval
- Minder escalatie (relatief minder inzet individuele/zware ondersteuning)

Direct toezicht vindt ook plaats via de verantwoording bij subsidies.

Indirect toezicht krijgt vorm door het stellen van kwaliteitscriteria en het stellen van eisen aan het uitvoeren van een kwaliteitssysteem. Bijzondere aandacht krijgt klanttevredenheid, of breder: klantervaring. Op basis van onafhankelijk klantervaringsonderzoek zal in het digitale warenhuis

review-informatie worden toegevoegd. Budgethouders krijgen zo bij hun keuze inzicht in de ervaren kwaliteit van de ondersteuning door aanbieders.

Bijlage 1:

Landelijke ontwikkelingen rond de decentralisaties mei 2013

De gemeente krijgt de komende jaren steeds meer wettelijke taken in de ondersteuning van inwoners bij wonen, werken, inkomen, opvoeden en gezondheid. Taken die nu nog door het Rijk en Provincie worden uitgevoerd. In Almere noemen we dat de Transitie Sociaal Domein. Hieronder informeren we u over de landelijke ontwikkelingen met betrekking tot deze nieuwe wettelijke taken. Almere volgt deze ontwikkelingen nauwgezet, want de plannen worden nog regelmatig bijgesteld.

Regeerakkoord

In het regeerakkoord van het Kabinet Rutte II staat beschreven dat de gemeente de komende jaren een groot aantal nieuwe taken in het sociale domein krijgt. De gemeente wordt verantwoordelijk voor de totale jeugdzorg, voor de ondersteuning, begeleiding en verzorging van kwetsbare mensen en voor de re-integratie en participatie van kwetsbare mensen op de arbeidsmarkt.

Het is de bedoeling dat er een einde komt aan de praktijk waarbij vele hulpverleners langs elkaar heen werken. In de toekomst wordt het motto: 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur! Daarvoor krijgt de gemeente 1 budget voor het sociale domein. Dat budget wordt echter wel veel kleiner dan nu het geval is.

Sociaal akkoord

Het sociaal akkoord van april 2013 omvat maatregelen gericht op het terugdringen van doorgeschoten flexwerk, het stimuleren van de economie en het bevorderen van de werkgelegenheid. Voor gemeenten zijn vooral de voorstellen van belang die ingrijpen op het sociale domein.

Het eerste punt wat daarbij opvalt, is de beperking van de beleidsruimte van gemeenten. In het akkoord staan allerlei voorstellen die de beleidsruimte van gemeenten doorkruisen door het plaatsen van extra financiële schotten, door externe indicering en het daarmee inperken van de sturingsmogelijkheden van gemeenten.

De invoering van de Participatiewet wordt met een jaar wordt uitgesteld en wordt inhoudelijk verdeeld naar minimaal twee regelingen: een voor mensen met (Wajong en WSW), en een voor mensen zonder fysieke beperkingen (WW, WWB, Nug).

In 35 arbeidsmarktregio's worden regionale werkbedrijven opgericht, onder bestuur van gemeente, werkgevers, werknemers en Uwv. De huidige SW-bedrijven moeten in deze werkbedrijven opgaan. Ook huidige Wajongers ondergaan een herkeuring. In het werkbedrijf vindt indicatiestelling en loonwaardebepaling plaats.

Over de financiële gevolgen van deze maatregelen voor gemeenten is nog onduidelijkheid. Voor Almere/Flevoland treden door deze maatregelen een aantal andere risico's op, hoe moet de omvorming van de huidige 3 SW-bedrijven naar 1 arbeidsmarktregio plaatsvinden? Wat zijn de

gevolgen voor de samenwerking binnen de huidige GR, en financiële risico's door de beperking van de beleidsvrijheid en de regie?

Zorgakkoord & brief over langdurige zorg

Ook het Zorgakkoord (april 2013) is een breed akkoord tussen overheid, werkgevers en werknemers over werkgelegenheid, arbeidsvoorwaarden en toekomstplannen voor de zorg. De totale bezuiniging op de zorg zoals aangekondigd in het regeerakkoord is overeind gebleven, maar wordt op een andere manier ingevuld.

Direct na het zorgakkoord verscheen de langverwachte brief van staatssecretaris van Rijn over de langdurige zorg. In die brief staan zowel afspraken over de ondersteuning en zorg die naar gemeenten wordt overgeheveld, als over de veranderingen in de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Algemene wet bijzondere ziektekosten (Awbz).

Binnen het sociale domein blijven hiermee drie financiers bestaan (gemeente, Zvw en AWBZ), alleen de taken en verantwoordelijkheden gaan sterk tussen deze partijen verschuiven. Kort samengevat:

- Gemeente verantwoordelijk voor nagenoeg alle ondersteuning gericht op mensen in een kwetsbare positie die extramuraal wonen, tevens de gehele jeugdzorg.
- Zorgverzekeringswet: Basis- en aanvullende verzekering, tevens nieuwe aanspraak thuisverpleging en wijkverpleegkunde
- AWBZ: alleen nog verantwoordelijk voor de intramurale zorg, die tevens sterk beperkt gaat worden.

Een belangrijk punt in deze brief is de bevestiging van de noodzaak van een cultuurverandering – mensen blijven langer thuis wonen en moeten meer voor elkaar gaan zorgen. Ook beschrijft de brief een sterke beperking van de huidige AWBZ. Veel vormen van ondersteuning en zorg worden overgeheveld naar gemeenten en zorgverzekeraars.

Opvallende veranderingen ten opzichte van het regeerakkoord zijn:

- Bij de toegang tot de kern-AWBZ (intramurale zorg) zal naar de specifieke situatie van mensen gekeken worden. Criteria als noodzaak tot beschermende en veilige omgeving, sterk regieverlies, sociaal zeer beperkt zelfstandig functioneren gaan gelden als toegangsnormen voor een overigens strenge AWBZ.
- Een nieuwe aanspraak thuisverpleging wordt ondergebracht bij de Zvw. Hier treden raakvlakken op met de nieuwe gemeentelijke taak Persoonlijke Verzorging en de Wijkverpleging. Er komt extra geld voor wijkverpleging en de functie wordt ondergebracht in de Zvw. Deze functie zou weleens het schakelpunt kunnen worden tussen de gemeentelijke taken die worden uitgevoerd in sociale wijkteams en de meer op behandeling gerichte taken die worden gefinancierd door de Zvw.
- Gemeenten krijgen extra middelen voor het opzetten van sociale wijkteams.
- De bezuiniging op de huishoudelijke hulp wordt verwacht, maar gemeenten moeten de overblijvende bezuiniging wel zelf ophoesten vanuit de huidige Wmo-middelen.
- Er komt door overheveling (en bezuiniging op) bestaande regelingen een maatwerkvoorziening inkomenssteun, die door gemeenten op verschillende manieren kan worden ingezet.

Ontwikkelingen jeugdzorg

In de jeugdzorg zijn de ontwikkelingen al wat verder gevorderd. De concept-wet is de afgelopen periode volop onderwerp van bespreking en lobby geweest en gaat nog voor de zomer naar de kamer. Op verschillende onderdelen worden nu nog uitwerkingen gedaan, zoals de wijze waarop gemeenten moeten verantwoorden aan het rijk, afspraken over het overgangsrecht en frictiekosten per 1-1-2015, uitwerking en afspraken over het verdeelmodel, afspraken over de zeer specialistische functies die landelijke georganiseerd zullen blijven.

Apart onderwerp is de toekomst van de jeugdgezondheidszorg. In deze periode wordt een advies over de vernieuwing van het basistakenpakket besproken, dat van invloed kan zijn op de taken en uitvoering van de jeugdgezondheidszorg. Het takenpakket zal worden verankerd in de Wet publieke gezondheid.

Ten slotte is de regionale samenwerking in de jeugdzorg een belangrijk onderwerp. Gemeenten zijn verplicht regionale samenwerkingsverbanden aan te gaan en zullen op 31 oktober 2013 een regionaal transitiearrangement per regio moeten opleveren. In deze overeenkomst staat uitgewerkt hoe de samenwerkende gemeenten de zorgcontinuïteit realiseren. Dit betekent dat de samenwerkende gemeenten aangeven hoe ze:

- de continuïteit van zorg realiseren
- de infrastructuur realiseren om de cliënten (zittende en nieuwe tot aan 1/1/2015) deze continuïteit van zorg in 2015 te bieden, bij de jeugdhulpaanbieder die op 31/12/2014 deze zorg biedt.
- de frictiekosten beperken

Gemeenten stellen dit arrangement op in overleg met de financiers en de relevante aanbieders.

Wijkclusters t.b.v. wijkteams

Aansluitende wijken met dezelfde kleur delen een wijkteam

Almere Haven (2 wijkteams)

Nr	Wijken	Inwoners
1	Centrum Haven	1507
	Wierden	3271
	Hoven	2380
	Werven	2652
	Velden	1620
	Totaal	11430
2	Gouwen	2688
	Hoven	2380
	Grienden	2267
	Meenten	2238
	Hout	1157
	Totaal	10730

Almere Stad (10 wijkteams)

1	Centrum Stad	4130
	Staatslieden	2530
	Totaal	6660
2	Stedenwijk	10011
	Totaal	10011
3	Muziekwijk Noord	11312
	Totaal	11312
4	Literatuurwijk	9886
	Muziekwijk Zuid	6526
	Totaal	16412
5	Noorderplassen	6177
	Kruidenwijk	8167
	Totaal	14344
6	Filmwijk	10660
	Totaal	10660
7	Danswijk	5871
	Parkwijk	5781
	Totaal	11652
8	Waterwijk	7730
	Totaal	7730
9	Tussen de Vaarten Noord	5976
	Verzetswijk	3608
	Totaal	9584
10	Tussen de Vaarten Zuid	10179
	Totaal	10179

Almere Buiten (5 wijkteams) Poort

1	Centrum Buiten	1480
	Molenbuurt	4038
	Bouwmeester	4441
	Totaal	9959
2	Landgoederenbuurt	4056
	Faunabuurt	4600
	Bloemenbuurt	5396
	Totaal	14052
3	Regenboog	5471
	Eilanden	5859
	Totaal	11330
4	Sierandenbuurt	1080
	Striphelden	6557
	Totaal	7637
5	Oostvaarders	6083
	Seizoenen	5176
	Indische buurt	1067
	Totaal	12326

1	Europakwartier	2026
	Columbuskwartier	2038
	Homeruskwartier	3365
	Almeerderzand	126
	Totaal	7555

Gemeente Almere

